

ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਲ ਝਗੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 62,060 ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1969-70 ਦੌਰਾਨ ਵੈਰੀਪਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ 62,060 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 43(5) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸੰਟੋਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

(10) ਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਵਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। . ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕਰੇਗਾ। ਸਲਾਹ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਹੈ। 300

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

1985 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 456

14 ਨਵੰਬਰ 1985

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਅਨੁਛੇਦ 311— ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ (ਖੰਡ , I), ਭਾਗ I —ਨਿਯਮ 2.14 ਅਤੇ 2.26— ਇਕ ਗੈਰ- ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਪੜਾਸੀ—ਸਰਕਾਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ] ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਪਨਾ - ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਚਪੜਾਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ - ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ - ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਕੀ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਸਿਵਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

ਸੰਘ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ, ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜੋ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿ

ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ਪ)।

18 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ, ਮਿਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਦਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 3/ਈਬੀ ਮਿਤੀ 6 ਜਨਵਰੀ, 1982 (ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ); ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਰੱਦ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਬਰਖਾਸਤ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦਫਤਰ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿੱਚ ਚਪੜਾਸੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਗੇ। ਬਕਾਇਦਾ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਵਿੱਚ ਅੱਪ ਟੂ ਡੇਟ। ■ • ■ .

ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ।

1985 ਦਾ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 8-ਸੀ.

ਆਰਡਰ XLI ਰੂਲ 22 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਿਯਮਤ/ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਕਾਇਦਾ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਵਜੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੀ.ਐਸ.ਬਰਾੜ, ਏ.ਏ.ਜੀ. (ਪੰਜਾਬ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵਕੀਲ ਏ.ਐਸ.

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੁਆਰਾ 6 ਜਨਵਰੀ, 1982 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫ਼ਸਰ (ਸਿਵਲ) ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਚਪੜਾਸੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ 6 ਜਨਵਰੀ, 1982 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਚੌਥਾ ਦਰਜਾ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1963 ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1972 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੀ। ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫ਼ਸਰ (ਸਿਵਲ) ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਭਾਵ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਆਦਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੀਘਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਜਾਂਚ) ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(3) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ

ਮੁਦਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ *ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ*, (1) ਅਤੇ *ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ*

ਬਲਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ,

(4) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, - ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-6, ਮਿਤੀ ਸਤੰਬਰ, 1972, ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ) ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 2.26 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿਰਫ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸੀਵਲ) ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸੀਐਸਆਰ ਵਾਲੀਅਮ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 2.14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ। ਭਾਗ I (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1Kc ਨਿਯਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ, (3) ਅਤੇ ਪੰਥੁਲਾ ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਆਂਧਰਾ ਸਰਕਾਰ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

(5) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਘ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ) ਸੀ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੀ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1963 ਪੰਜਾਬ 370
- (2) 1970 PLR 635
- (3), 1969 ਐਸਐਲਆਰ 689.
- (4)' 1980(3) SLR 183.

ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਸਿਵਲ) ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀ ਪੰਥੁਲਾ ਸੁਬਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਭਾਵ ਪੀਐਮਜੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਲੇਨ ਟਿਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸਨ ਅਤੇ

State of Punjab v. Mukhtiar Singh (J. V. Gupta, J.)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉੱਥੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਪਰ • ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਲਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸੀ, ਪਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ, ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(6) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। '

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ